

Blanca

Mercè Bagària

El traginer va dir que allà al bell mig de la plana havia vist un grup de dones que dansaven amb les mans agafades, descalces. El pastor les acusà d'haver pres un anyell del ramat, el més petit, el més innocent, d'haver-lo degollat, d'escampar-se la sang del lletó pel rostre, pels braços, d'empastifar-se els vestits blancs, que la brisa nocturna feia voleiar. A sota d'aquells vestits, anaven nues, les malparides. Disposades a lliurar-se al senyor de les tenebres, a qui retien culte, va assegurar el carboner, que també les havia esguardades. El traginer s'acostà al mas Colomer, astorat, sense alè, tot jurant que, a prop de la font del Ferro, havia llambregat un ésser banyut amb una cua tan llarga que l'anava arrossegant, una bèstia inconeguda, que caminava a saltirons, res que fes pensar en els llops que baixen de les muntanyes a rapinyar el bestiar. «El dimoni, era el dimoni...». I les dones dansaven en rotllana i s'acompanyaven d'una salmòdia que feia posar la pell de gallina. Ànimes en pena semblaven, segons les paraules d'un trinxeraire, que solia buscar aixopluc a l'església de la vila.

La nit era fosca, els núvols havien esborrat la resplendor de la lluna, dels estels. Per això, els mossos de can Colomer, seguint l'amo, van sortir amb torxes, dalles, estaques i trabucs,

i van anar a despertar l'algutzir Guardiola i, de passada, mossèn Aquilí i el campaner. El carboner va córrer cap a can Manxa, a l'altra banda del rierol, per incitar els bracers a fer una batuda. Fins al mas Pallí i rodalies va arribar el repic insistent de la campana i van sospitar que n'havia passat alguna de molt grossa, a la plana. Del cert no se sap quanta estona va transcórrer abans que una colla d'homes armats es reunissin al Pla de l'Oronella, disposats a posar fi a aquella congregació de dones que havien perdut l'oremus i invocaven la presència del maligne. Prou que els havien arribat notícies de reunions de bruixes en altres contrades. Prou que es creïen estar fora de perill en aquella vall allunyada del tràfec de la capital i del pecat. I ara resulta que en tenien una dotzena, potser vint de ben comptades, segons de qui provingués la versió dels fets. Un munt de bruixes unides per estroncar sense miraments aquell recer de pau on vivien.

Amb l'algutzir, hi comptaven perquè hi havia de ser, que per això era el representant de l'autoritat aquell sòmines llepaculs, que vés a saber com havia obtingut el càrrec, però Mare de Déu Senyor si els havia de lliurar de cap mal. Per això, en Primitiu Colomer, que era el més agosarat, s'erigí com a veu cantant de la partida. Hi trobava a faltar en Bru, aquell noi que no tenia por de res, de res. Assenyat, gentil, conciliador amb les paraules. Audaç i ferotge en els fets. Que n'és, de malentranyat, el destí! En Bru es mereixia les terres de conreu i els caps de bestiar heretats del besavi, de l'avi, del pare Colomer, homes que havien après a guerrear quan calia i a signar la pau quan les condicions eren avantajoses. I ara, a dreta llei, tot havia de ser per a en Baldric, un cagacalces esguerrat, curt de gambals, incapaç d'acabar una frase sense quequejar, a qui no casaria sense haver-se de rascar la butxaca en comptes de percebre el dot esplèndid que aporta tota esposa ben triada, que engrandeix el nom i

l'economia de la família. En Primitiu Colomer hauria remogut cel i terra per apartar aquell fill inútil de la línia successòria. Va ser en Bru, amb aquell punt d'honor que el caracteritzava, qui el va fer recular. «No pare, no, que això seria un greuge imperdonable —li va dir—. L'hereu és l'hereu. Però us juro pel més sagrat que jo vetllaré pel mas quan vós falteu». I en Primitiu Colomer, avesat a la rudesia, havia permès que una llàgrima li llisqués galta avall davant la generositat d'en Bru. Tot i així, encarregà a un reputat notari de la capital que tramités la documentació pertinent per tal d'atorgar poders al fill petit davant la incapacitat del fill gran. Una cosa era la propietat i l'altra, la gestió. «No us heu d'amoïnar per res —va dir el noi en conèixer la decisió d'en Primitiu—. Tot anirà bé, pare. Podeu estar tranquil». Però en Primitiu no n'estava gens, de tranquil, perquè el noi, seguint les seves indicacions, havia anat a ciutat a negociar la venda de bestiar i encara no havia tornat, i ja era mitjanit i havien sacrificat un anyell, hi havia hagut un samaniat i havien vist rondar el dimoni ben a prop de casa. I en Bru no hi era per calmar els ànims i assegurar a aquell centenar d'homes que tot aniria bé, que no calia amoïnar-se. Quan l'exèrcit improvisat de senyors i camperols va arribar a la plana, amb en Primitiu Colomer al capdavant, no van trobar cap rastre de l'aplec dansaire, cap dona mig nua, cap bèstia inconeguda, tan sols un gat negre esquívol que va fer un marrameu abans d'entaforar-se entre els matolls i confondre's amb la foscor de la nit.

Aliè al que s'esdevenia a la plana, en Bru, que havia anat amunt i avall tot el sant dia complint els encàrrecs paterns, desitjava ara arribar a l'hostal per menjar-se el plat de delícies galtes de garrí que preparava la sogra de l'hostaler. Considerava que en Ramon, amb qui l'unia certa amistat, havia fet sort amb l'esposa i, sobretot, amb la sogra. El cas era que,